

**Conceptul Programului de
Dezvoltare a Sistemului Statistic Național pentru perioada 2022-2026**

Structura și informația despre noul document de politici publice propus	
1. Denumirea documentului	Programul de dezvoltare a sistemului statistic național pentru perioada 2022-2026
2. Tipul documentului de politici publice care se propune a fi elaborat	Documentul de politici propus spre elaborare este Programul de dezvoltare a sistemului statistic național pentru perioada 2022-2026 (în continuare <i>Programul</i>), care derivă din proiectul <i>Strategiei de dezvoltare a Sistemului Statistic Național 2022-2030</i> , elaborate în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.386/2020 <i>cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice</i> .
3. Problema care urmează a fi abordată	<p>Sistemului Statistic Național (SSN) îi revine rolul central în garantarea calității actului de guvernare, inclusiv în ceea ce ține de asigurarea cu informații statistice de calitate, necesare pentru elaborarea, monitorizarea și evaluarea implementării politicilor economice, sociale și de mediu, a deciziilor autorităților publice și mediului de afaceri, pentru elaborarea cercetărilor științifice, precum și pentru informarea societății în ansamblu (art.4, alin. (1) din Legea nr.93/2017 cu privire la statistica oficială). Datele statistice sunt imperative pentru procesul de luare a deciziilor bazate pe evidențe, dezagregate după criteriile relevante, precum și pentru reflectarea impactului reformelor asupra calității vieții.</p> <p>Conform proiectului noii strategii sectoriale în domeniul statisticii – Strategiei de Dezvoltare a Sistemului Statistic Național 2022-2030¹, SSN al Republicii Moldova se confruntă în continuare cu probleme majore, care erodează capacitatea acestuia de a produce și furniza în mod eficient statistici oficiale necesare pentru luarea unor decizii și politici bazate pe evidențe, dar și pentru raportarea privind angajamentele internaționale în statistică și în alte domenii de activitate ale Guvernului. Circumstanțele actuale, caracterizate prin multiple situații de criză cu caracter recurent și transformativ care necesită reacții instantanee și decizii rapide din partea Guvernului și a autorităților de toate nivelele, fac și mai dificilă realizarea sarcinii SSN.</p> <p>Printre cele mai mari provocări care urmează a fi abordate în documentul de politici planificat, se numără:</p> <ul style="list-style-type: none"> – insuficiența de resurse umane și financiare pentru asigurarea funcționării unui SSN durabil și realmente eficient; – nivel limitat al poziției BNS în coordonarea statisticilor naționale pentru a asigura coerența și calitatea datelor, dar și pentru a

¹ Proiectul Hotărârii Guvernului "Cu privire la aprobarea Strategiei de Dezvoltare a Sistemului Statistic Național pentru perioada 2022-2030" este disponibil la adresa: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-hotararii-guvernului-cu-privire-la-aprobarea-strategiei-de-dezvoltare-a-sistemului-statistic-national-pentru-perioada-2022-2030/8413>

	<p>spori valoarea adăugată a datelor în soluționarea problemelor societății;</p> <ul style="list-style-type: none"> – număr redus al personalului statistic calificat necesar pentru a răspunde cererii de date în continuă creștere și pentru transpunerea recomandărilor/standardelor metodologice europene și internaționale în domeniul statisticii naționale și condițiile de salarizare necompetitive atât față de cele oferite de sectorul real al economiei, cât și față de alte instituții publice; – lipsa unui sistem eficient și durabil de formare inițială și instruire continuă în statistică, pentru dezvoltare profesională și abilitare cu capacități de inovare și know-how care ar impulsiona dezvoltarea statisticilor naționale; – nivel redus al utilizării sistemelor, tehnologiilor și soluțiilor TIC în contextul revoluției datelor² (e.g. date mari, date deschise, date spațiale, inteligență artificială) și asigurarea unui nivel optimal de automatizare și inovare în cadrul proceselor și metodelor statistice, dar și al utilizării datelor în procesul decizional; – constrângeri în accesul producătorilor de statistici oficiale la surse de date administrative și private, în special date cu caracter personal, fapt care împiedică utilizarea acestor surse de date pentru producerea statisticilor oficiale în corespundere cu standardele și bunele practici internaționale; – nivel scăzut al implementării standardelor de calitate în procesele statistice la nivelul producătorilor de statistici oficiale și la nivelul SSN în ansamblu.
<p>4. Scopul elaborării documentului de politici publice</p>	<p>Executarea prevederilor Programului va contribui la realizarea misiunii SSN de a oferi în timp util date calitative pentru a susține informarea, cercetarea și procesele decizionale bazate pe evidențe, atât în mediul public, cât și cel privat.</p> <p>Din punct de vedere procedural, elaborarea Programului este motivată de faptul că statistica este un domeniu de activitate al Guvernului (Art.4, lit. q) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern).</p> <p>Elaborarea Programului este de importanță critică și în contextul aspirațiilor Republicii Moldova de aderare la Uniunea Europeană (UE). Statutul de țară candidat pentru aderare la UE dictează necesitatea accelerării armonizării statisticii naționale la standardele UE pentru a asigura utilizatorii interni și externi cu statistici de calitate, comparabile la nivel european. Astfel, Programul va oferi cadrul strategic e termen mediu pentru alinierea în continuare a statisticii naționale la Acquis-ul comunitar în domeniul statistic (art.44, Capitolul 6 Statistici, Titlu IV, Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană), contribuind la obiectivul de furnizare în timp util a unor date statistice fiabile, comparabile la nivel european, cu respectarea principiilor fundamentale ale</p>

² <https://www.undatarevolution.org/2014/09/26/deputy-secretary-generals-data-revolution/>

	<p>statisticilor oficiale³, în corespundere cu Codul de bune practici al statisticilor europene⁴.</p> <p>Scopul elaborării Programului pentru perioada 2022-2026 este de a asigura implementarea graduală a Strategiei de Dezvoltare a Sistemului Statistic Național 2022-2030. Acesta va detalia și concretiza acțiunile ce urmează a fi realizate în cadrul obiectivelor generale ale Strategiei SSN:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Obiectiv 1.</i> Capacitatea instituțională a membrilor SSN consolidată pentru a produce date statistice relevante, deschise, interoperabile și coerente, guvernată de standarde și condusă de inovație; – <i>Obiectiv 2.</i> SSN fortificat prin sisteme de bună guvernare, cadrul legal și de reglementare comun, practici de confidențialitate și protecție a datelor, pentru a asigura transparența și accesibilitatea datelor de interes public și pentru a crește încrederea publicului în date și utilizarea acestora; – <i>Obiectiv 3.</i> Date de înaltă calitate (oportune, relevante, fiabile, accesibile, coerente, comparabile la nivel internațional, în special cel european), produse pentru a informa societatea și pentru a susține luarea deciziilor eficiente, bazate pe dovezi, care să conducă la o dezvoltare durabilă și o societate incluzivă; – <i>Obiectiv 4.</i> Cultura statistică în societate consolidată pentru a permite factorilor de decizie să utilizeze datele în mod eficient și să furnizeze într-un mod durabil serviciile și resursele de care populația are nevoie, pentru recuperarea în situații de criză și pentru a oferi posibilitate publicului larg de a înțelege mai bine statisticile și a responsabiliza autoritățile. <p>Programul va integra Planul de acțiuni, care va lista acțiunile pe obiective generale și, în cadrul acestora- pe obiective specifice, precum și entitățile responsabile de implementare, costurile estimative și termenele de realizare.</p>
<p>5. Concordanța cu Strategia Națională de Dezvoltare</p>	<p>Programul, la fel ca și Strategia de dezvoltare a SSN, vine să susțină în mod direct procesul de implementare a documentelor-cheie a cadrului național de dezvoltare strategică. Un SSN consolidat va fi capabil să furnizeze date de înaltă calitate, oportune, relevante, comparabile, fiabile, deschise și dezagregate, necesare pentru un proces de politici bazat pe evidențe și va susține eforturile Guvernului în implementarea, monitorizarea continuă și evaluarea intermediară și finală a impactului Strategiei Naționale de Dezvoltare (SND) „Moldova 2030”, precum și a implementării Agendei Globale de Dezvoltare Durabilă⁵.</p>

³ Principiile fundamentale ale statisticilor oficiale adoptate de Comisia Economică pentru Europa a Organizației Națiunilor Unite la 15 aprilie 1992 și de Comisia de statistică a Organizației Națiunilor Unite la 14 aprilie 1994, <https://unstats.un.org/unsd/dnss/gp/fundprinciples.aspx>

⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-catalogues/-/ks-02-18-142>

⁵ <https://sdgs.un.org/2030agenda>

	<p>Fără intervenții substanțiale, precise și strategic plasate nu va fi posibilă crearea unui SSN eficient, integrat, coerent, bine coordonat, aliniat la standardele europene și metodologiile internaționale, capabil să furnizeze produsele și serviciile statistice necesare unui spectru larg de utilizatori, răspunzând necesităților acestora. Or, SND „Moldova 2030” subliniază că, pentru asigurarea unei monitorizări corespunzătoare, sistemul statistic național, care include Biroul Național de Statistică, precum și alți producători de statistici oficiale și deținători de date administrative, vor asigura colectarea datelor dezagregate conform criteriilor menționate.</p> <p>Astfel, Programul, la fel ca și Strategia, va contribui în mod direct la monitorizarea implementării obiectivelor prevăzute de SND „Moldova 2030”, inclusiv la implementarea nemijlocită a obiectivului care se referă la asigurarea unei guvernări eficiente.</p>
6. Concordanța cu cadrul bugetar pe termen mediu (CBTM)	<p>Domeniul Programului corespunde Programului bugetar 12. <i>Sistemul statistic, de arhivare și stare civilă</i>, și, respectiv, subprogramelor 1201 <i>Politici și management în domeniul statisticii</i>; 1202. <i>Lucrări statistice și</i> 1204. <i>Desfășurarea recensămintelor</i>. Documentul va lua în considerație constrângerile bugetare și sursele disponibile din partea potențialilor donatori.</p>
7. Concordanța cu prioritățile guvernamentale și celelalte documente de planificare și de politici publice	<p>Strategia de Dezvoltare a SSN 2022-2030 corespunde recomandărilor UE și PARIS21⁶ și reprezintă unul din rezultatele Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022 (acțiunea 1.7.1). Respectiv, Programul va contribui la implementarea Strategiei în cauză.</p> <p>Rezultatele Strategiei și ale Programului sunt importante nu doar la nivelul documentelor strategice (naționale și sectoriale), dar și la nivel operațional, inclusiv pentru Planul Național de Dezvoltare și pentru planificarea eficientă a bugetelor publice – naționale și locale. Nu mai puțin important pentru managementul resurselor bugetare reprezintă asigurarea cu date privind populația la nivel teritorial, precum și cu date calitative în domeniul economic, social și de mediu.</p>
8. Perioada planificată pentru elaborarea documentului de politici publice	<p>Programul va fi elaborat în perioada septembrie-noiembrie 2022.</p>
9. Părțile implicate	<p>Părțile ce urmează a fi implicate nemijlocit în procesul de elaborare a Programului sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Biroul Național de Statistică – în calitate de autoritate centrală în domeniul statisticii și coordonatorul SSN; – Banca Națională a Moldovei și alți producători de statistici oficiale; – Deținătorii de date administrative și private, necesare pentru producerea statisticilor oficiale;

⁶ <https://paris21.org/>

	<ul style="list-style-type: none"> - Partenerii de dezvoltare din sistemul ONU - în calitate de finanțatori și susținători ai procesului; - Experții naționali și internaționali, inclusiv ai agențiilor ONU; - Consiliul Național pentru Statistică – în calitate de organ consultativ în domeniul statisticii, creat în scopul dezvoltării strategice și al promovării statisticii oficiale; - Academia de Studii Economice a Moldovei și alte instituții superioare de învățământ – în calitate de centre de formare inițială a cadrelor pentru SSN și de cercetare în domeniul statisticii; - Ministerele, alte autorități publice centrale și locale – în calitate de utilizatori ai datelor statistice în procesul de planificare a politicilor; - Organizațiile neguvernamentale, centrele analitice – în calitate de utilizatori privați ai datelor statistice; - Mediul de afaceri - în calitate de respondenți, dar și utilizatori de date statistice. <p>Părțile vizate urmează să fie consultate pe parcursul întregului proces de elaborare a Programului. În acest sens, vor fi utilizate următoarele instrumente de consultare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Consultarea online, prin plasarea pe paginile web www.particip.gov.md și www.statistica.gov.md a materialelor relevante aferente Programului; • Organizarea ședințelor consultative cu participarea Grupului de lucru Tehnic pentru elaborarea Programului; • Colectarea și sistematizarea avizelor din partea instituțiilor publice consultate; • Organizarea atelierelor consultative în caz de necesitate în funcție de părțile implicate, după cum urmează: <ul style="list-style-type: none"> - Producătorii de statistici oficiale; - Deținătorii de date administrative și private; - Utilizatorii de statistici oficiale din sectorul administrației publice, privat și științific; - Comunitatea partenerilor de dezvoltare.
--	---